

Bilag 1

Økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll- Billes talepapir

Anledning	SOU – åben høring om den kommunale udligningsordning
Dato / tid	6. februar 2019, kl. 9.30-11.50
Talens varighed	10-15 minutter
Sted	Christiansborg, lokale 1-113

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak fordi jeg måtte komme og få lejlighed til at give min udlægning af denne sag. Det er jo en sag, som har fyldt ganske meget i udligningsdebatten – måske også for meget, hvis I spørger mig. Sagen kommer nemlig til at skygge for en god og sund debat om udligningen – en debat vi naturligvis skal have.
- Baggrunden er som bekendt, at der i en række år har manglet oplysninger om udlændinges medbragte uddannelse i den uddannelsesstatistik, som offentliggøres af Danmarks Statistik. Det er en af de statistikker, som

Økonomi- og Indenrigsministeriet lægger til grund for opdateringen af tilskud og udligning til den årlige udmelding til kommunerne. Det har betydet et gradvist mere skævt grundlag for opdateringen.

- Danmarks Statistik har siden – på baggrund af en ny undersøgelse – ændret statistikken, og den reviderede statistik indgår i udligningen fra og med 2019.
- Problemet er altså blevet rettet op. Så, det er ikke det, som denne sag handler om. Den handler om, at nogle kommuner vil have, at vi går *tilbage* i tid og kompenserer bagudrettet for de fejl eller mangler, som vi *nu* kender, fordi statistikkerne er blevet bedre, eller vi på andre måder bliver klogere.
- Men det må fungere sådan, at vi først bliver politisk enige om et udligningssystem. Dernæst administreres det efter de regler, som er fastsat i loven – og dermed også ud fra den statistik, som er kendt på det tidspunkt, hvor tilskuddene udmeldes.

- Systemet vil nok svært kunne administreres – om muligt, hvis der løbende skal rettes *bagudrettet* i kommuneres tilskuds- og udligningsbeløb, hver gang en statistik ændrer sig. Det ville kommunerne jo heller ikke kunne fungere under. Men vi kan sørge for at omsætte den viden, vi får, til ansvarlige politiske beslutninger om systemet *fremadrettet*.
- Det må vi holde fast i, hvis vi fortsat skal kunne have et udligningssystem.
- Derfor hjælper det heller ikke at trække staten i retten, sådan som en gruppe kommuner overvejer.
- Det er spild af tid og skatte kroner at forsøge at gøre det her til et teknisk spørgsmål for en domstol.

[Intet grundlag for en retssag]

- Jeg vil også aflive den myte, der tilsyneladende er, om at der er sket en fejl i administrationen af udligningen. Det er en påstand, som nogle kommuner og medier har gentaget flere gange i forbindelse med denne sag. Men det er ganske enkelt ikke korrekt.

- Udligningen er udmøntet efter reglerne, og hjemmelsgrundlaget har været på plads.
- Og reglerne er faktisk ret klare. I 1994 blev det skrevet direkte ind i udligningsloven, at hvis der efter en udmelding af tilskud og udligning konstateres en fejl i beregningsgrundlaget, så har kommunerne ikke krav på at få ændret tilskud eller bidrag i udligningen.
- For at der ikke skal herske nogen tvivl, har ministeriet bedt Kammeradvokaten gennemgå den konkrete sag. Og Kammeradvokaten har klart konkluderet, at – jeg citerer:
- *”...Økonomi- og Indenrigsministeriet ikke har begået fejl og allerede af den grund ikke er erstatningsansvarlig for, at to af de socioøkonomiske kriterier, der er blevet anvendt i de kommunale udligningsordninger, muligvis ikke har afspejlet kommunernes faktiske udgiftsbehov.” – citat slut.*
- Da Lemvig Kommune i oktober 2014 orienterede Økonomi- og Indenrigsministeriet om, at uddannelseskriterierne ifølge kommunen havde utilsigtede virkninger, reagerede ministeriet. Det skete – i overensstemmelse med

kommunens anmodning – ved at lade spørgsmålet indgå i det såkaldte Finansieringsudvalgs arbejde.

- Spørgsmålet er således behandlet indgående i Finansieringsudvalgets rapport fra februar 2018.
- Her er det vigtigt at sige, at der er en meget lang praksis for, at spørgsmål om udligningssystemet løbende analyseres og vurderes af Finansieringsudvalget under Økonomi- og Indenrigsministeriet, hvor bl.a. KL sidder med.
- Kammeradvokaten fastslår på denne baggrund, at – jeg citerer:
 - *”Ministeriets reaktion på grundlag af orienteringen om den mulige uhensigtsmæssighed i udligningssystemet forekommer derfor adækvat og tilstrækkelig” – citat slut.*
- Nogle kommuner har tilsyneladende også fået den tanke, at ministeriet ikke har nogen hjemmel til at regne personer med uoplyst uddannelse med som personer med ingen eller lav uddannelse i opgørelsen af kriterier i udligningen. Men det er også ukorrekt. Kriteriet har været anvendt i

udligningen i mange år. Det har fra starten fremgået af lovbemærkningerne, at gruppen af personer med uoplyst uddannelse indgår i opgørelsen. Det er også beskrevet i rapporter fra Finansieringsudvalget.

- Det peger på, at der ganske enkelt ikke er noget grundlag for en retssag, og kommunerne har ikke et *juridisk begrundet krav* på en bagudrettet compensation.

[Konsekvensen af at kompensere bagudrettet]

- Tilbage står så spørgsmålet, om man så ikke bare *rent politisk* kan bøje sig for et krav om en bagudrettet compensation for tidligere års dataskævheder.
- Hvis der skulle sidde politikere her, som har den tanke, så vil jeg opfordre til at overveje det en ekstra gang.
- For så kan man jo også pege på andre ting, som vi er blevet klogere på – og som der ikke nødvendigvis vil være politisk vilje i Folketinget til at rette op på.
- For eksempel: Hvad med de kendte skævheder i beskæftigelsestilskuddet og i udlændingeudligningen?

Ordninger, som fortsætter uden ændringer, selvom der var en chance i foråret for at rette op på problemerne? Hvad er svaret til de kommuner, der så med rette kan have en forventning om at få en bagudrettet kompensation for tabene fra de her skævheder? Hvor går grænsen?

- Jeg vil derfor gerne opfordre til at stoppe diskussionen om det bagudrettede og rette fokus på, hvordan systemet skal fungere i årene, der kommer.
- For det vil være vigtigt for, at vi kan skabe fornyet tillid til systemet – og en accept af systemet – også hos dem, der afleverer penge for, at andre kan modtage.

[Udligningen har en stor effekt]

- Vi skal også huske, at vi grundlæggende har et udligningssystem, der har en ret stor effekt ude i kommunerne.
- Uanset om man er tilhænger af systemet eller ej, så er det en kendsgerning, at systemet giver en gevinst til de kommuner, som har det svageste økonomiske

beskatningsgrundlag og de største socioøkonomiske udfordringer.

- Udligningen omfordeler således 18,4 mia. kr. i 2019 mellem landets kommuner. I den forbindelse flyttes der 14 mia. kr. fra hovedstadsområdet til landets øvrige kommuner –
- Ikke mindst til landets yderkommuner. Og den omfordeling, der sker gennem udligningen, er steget år for år.
- Uden udligning vil der være en forskel i den højeste og laveste kommuneskat på næsten 33 procentpoint. I dag er forskellen kun på omkring 5 procentpoint. Det ville naturligvis være meget rart for den kommune, som kunne sætte kommuneskatten ned til 9,6 pct. Men omvendt er det næppe holdbart for den kommune, som skulle have en kommuneskat på 42,4 pct. eller sænke kommunens serviceniveau tilsvarende.
- Disse effekter kan nemt glide i baggrunden, når udligningsdebatten kører.

[Udligningsdebatten er løbet af sporet]

- Det er kun godt, at der er en politisk debat om den kommunale udligning. Har vi fundet den rigtige balance? Er der åbenlyse skævheder, der skal rettes op? Er udligningsniveauet for lavt eller for højt? Den debat skal vi naturligvis have.
- Det er netop også meget vigtigt at slå fast, at udligning *ikke* er en videnskab eller en uomtvistelig ret. Udligning er derimod *fordelingspolitik*.
- Der er jo ingen, der siger, at udligningssystemet er perfekt – heller ikke jeg.
- Det er også derfor regeringen klart har sagt, at vi gerne havde set, at de kendte skævheder i udligningssystemet blev rettet op. Her måtte vi bare erkende, at der ikke var politisk vilje til at lave en politisk aftale på denne side af et Folketingsvalg.
- Men den fordelingskamp, vi oplever mellem kommunerne i disse år, er blevet meget uforsonlig og er efter min mening løbet af sporet. Og denne stemning er bestemt heller ikke

hjælpssom i forhold til i fremtiden at opnå en politisk aftale om ændringer i udligningssystemet.

- Der er også stærkt bekymrende, når det ser ud til, at et stigende antal kommuner bruger energi og ressourcer på gennem deres registreringer at påvirke de statistikker, som udligningen bygger på.
- Det er svært at tro på, at det *kun* handler om at skabe *korrekt statistik*, når mange kommuner køber konsulenter, som skal hjælpe kommunen med at "optimere" deres registreringer. Markedsføringen fra visse konsulentfirmaer af "Digital Indtægtsoptimering" og løfter om "no cure – no pay" er i den sammenhæng ikke tillidsvækkende.
- Derfor har jeg også besluttet, at vi er nød til at se nærmere på denne aktivitet. Derfor har jeg bedt Finansieringsudvalget under Økonomi- og Indenrigsministeriet om at belyse, i hvilket omfang kommuners registreringer kan påvirke udligningen, og om der er behov for at sætte ind – eventuelt også fra politisk hold.

[Afslutning]

- I udligningen er det jo sådan, at hvis nogle skal *have mere*, skal andre *betale mere*. Så vi må nok også erkende, at der aldrig vil kunne skabes en omfordeling mellem kommunerne, som alle landets kommuner er enige i.
- Men det vil være godt, hvis vi kan få debatten tilbage på sporet. For det giver en bedre mulighed for, at vi sammen efter et valg kan få rettet op på systemet. Det trænger udligningssystemet til.
- Jeg håber derfor ikke, at denne sag, som er udgangspunktet for dagens høring, får lov til at skygge for debatten om den kommunale udligning. Hverken hos politikerne i Folketinget eller i kommunerne.
- Jeg håber også, at de kommuner, der er repræsenteret i dag, vil overveje, om det ikke grundlæggende er mere konstruktivt og i jeres interesse at få en konstruktiv dialog om fremtidens udligningssystem.

- Jeg tror, det er væsentligt, at vi ikke fortaber os i juridiske fortidsfægterier, men fokuserer på, hvad den politiske fremtid skal være.

- Tak for ordet.